

Loboda

Uredništvo in upravnništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Čekovni račun št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina mesečno Din 4.—, četrtletno Din 12.—, polletno Din 23.—, celoletno Din 45.— — Inserati po tarifi

Leto II.

Kranj, 26. marca 1938

Štev. 13.

Naši Čehi in mi

Češki narod in češka vlada sta se že zgodaj zavedla, v kakšni veliki nevarnosti je zaradi svoje lege njuna država. Čehi in Slovaki niso nikoli podcenjevali raznih izjav, ki so jih dajali takozvani nemški strokovnjaki za narodnostna vprašanja o raztresenosti nemškega naroda po vsem svetu. Čehi so vedeli, da pomenijo take izjave tudi stremeljenje nemških imperialistov, da si prisvoje vse pokrajine, v katerih prebivajo Nemci, ne glede na to, da prebivajo tam poleg Nemcev še drugi narodi. Čehi pa so si svojo narodno samostojnost priborili v stoletnem krvavem boju proti germanskim nasilnikom in tlačiteljem, zato bodo znali tudi sedaj braniti svojo svobodo z orožjem v roki.

Nemški oklep okoli Čehoslovaške pa je tako silen, da morajo biti Čehoslovaki v skrbeh, če se hočejo zanašati samo na svoje sile. Do koga pa naj bi se Čehoslovahi obrnili v teh težkih časih, če ne do svojih najbližjih sorodnikov — do severnih in južnih Slovanov? Poljski plemiči, veleposestniki in generali, ki so bili že nekoč zapravili svobodo poljske države, seveda tudi danes nimajo smisla ne za svojo in še manj za tujo svobodo in samostojnost. Poljski vladajoči sloji raje sklepajo kralje kupčije s fašistično Italijo in Nemčijo, kakor da bi podprli sorodni slovanski narod v njegovem boju za obstanek. Tako je dobila Čehoslovaška še s te strani sovražnika za hrbet.

Zato se pogled čeških državnikov in češkega naroda obrača v tiste države, ki so ustvarile svojemu narodu in drugim narodom take razmere, da lahko žive svobodno narodno življenje. Čehoslovaška pričakuje pomoči od zavezniške Francije in Sovjetske zveze. Poleg tega pa vidijo Čehi svoje zavezničke tudi v narodih, ki so v podobnem položaju kot Čehoslovaki. In v tem smo jim najbližji ravno Slovenci.

Tako kot groze v svojih knjigah (gl.: Volksdeutsche Kartenskizzen, spisal dr. F. Lange, 1934) Čehom, tako groze nemški imperialisti tudi Slovencem s svojo „kulturno“ germansko pestjo. Na svojih zemljevidih rišejo vso spodnjo Štajersko kot nemško ozemlje, ki sega do Brežic ob Savi. Ali mar niso dovolj jasne besede: „Pokrajinsko in kulturno znameniti kraj Maribor ob Dravi, Celje, Ptuj, Brežice in vsa ostala oporišča nemštva so sedaj v sponah in so podvržena zloglasnemu, neizrekljivo trdemu slovenskemu pritisku“, s katerimi razlagajo nacionalistične svoje zemljevide?

Posaasje, Porenje, Avstrija, Litva so preveč nazorno pokazali, kakšen je nemški način za osvajanje novih pokrajin in za kršenje mednarodnih pogodb, da bi Slovenci mogli vlčati ob skrbi, s katero hoče češka mlada na pretečo nevarnost opozoriti svoj narod in svoje zavezničke. Nabito polne dvorane, v katerih kažejo prijatelji Čehoslovaške svojo armado, navdušenje, s katerim pozdravljajo Slovenci demokratične in miroljubne izjave čeških državnikov, kažejo, da raste tudi med nami zavest, kdo je naš pravi prijatelj in zaveznik v boju za naš narodni obsoj. Bratski čehoslovaški narod je lahko prepričan, da mu bodo v najtežjih urah zavedni Slovenci pomagali, kolikor bo v njihovih močeh.

Za te težke trenutke se je treba pripraviti že danes, takoj. Pri tem pa moramo ugotoviti neveselo dejstvo, da se številni Čehi, ki bivajo med nami in delajo po naših tovarnah, vse premalo udeležujejo našega javnega življenja. Prav ti bi bili poklicani, da bi bili most

Kranjski občinski proračun

V sredo 23. t. m. se je vršila 11. občinska seja, na kateri se je obravnaval bodoči občinski proračun, ki naj stopi v veljavo 1. aprila t. l. ter konča z 31. marcem 1939. V svrhu boljšega pregleda podajamo najprej glavne proračunske številkke, kakor so bile glasom predpisov zakona o občinah razgrnjena javnosti na vpogled in predložene občinskim odbornikom v razpravljanje.

Izdatki

a) Prejemki obč. uslužbencev	
I. 1. Občno upravno oblastvo (župan, pragm. uradniki, služitelji, monter in tehnik-ing.; vsega 9 oseb)	Din 234.644.—
2. Osebnostna in imovinska varnost (4-5 redarji)	94.000.—
5. Kmetijsko, živinorejsko in gozd. (gozdni in poljski čuvaji)	3.600.—
6. Narodno zdravje (4 babice)	8.400.—
9. Občinsko gospodarstvo in podjelja	32.400.—
II. Pokojnine	7.200.—
III. Stanarina (4 pragm. uradniki)	12.241.—
IV. Nagrade pogodb. uradnikom (2)	16.800.—
V. Posebne nagrade in dodelave (uradnikom davčne uprave, trošarinskim organom, 15. plača, grobokopa Primskovo i Ru-pa)	76.610.—
Osebnostni izdatki skupaj	Din 485.895.—

b) Materijalni izdatki

VI. Občno upravno oblastvo (Polni stroški, pisarna, pošta, soc. zav. uslužb. in delavcev, voj. zadeve itd.)	Din 136.400.—
VII. Osebnostna in imovinska varnost (Vzdrževanje okr. glavarstva, policije, gasilcev; javna razsvetljava, odgoni, protiplinska obramba)	185.500.—
VIII. Narodna prosveta (Sole Sokol, Kulturna društva, Dij. kuhinja)	257.108.—
IX. Finančna stroka (Odplačilo in anuiteta za „Pre-vole“)	256.000.—
X. Gradbena stroka (Ceste, pot na Šmarjetno, mostovi, vodovod, kanalizacija, regulacija)	946.055.—

med nami in svojo prelepo, danes tako ogroženo domovino. Morda smo do neke mere mi sami krivi, da jih ni v naših družbah in pri naših prireditvah. Včasih smo jim očitali, da so tujci in da izkoriščajo slovenskega delavca. Toda naš poudarek ni bil toliko na tujstvu, temveč na tem, da so marsikdaj stali češki mojstri po naših tovarnah na strani izkoriščevalskih velepodjetnikov. Brezobzirno izkoriščanje našega delovnega ljudstva pa pomeni njegovo telesno in duševno propadanje in s tem propada seveda tudi odpor na sila vsega naroda. Ravno obratno pa mora danes vsakdo stremeti za tem, da bo naš narod čim bolj zdrav in krepak, da bo lahko izpolnil težke naloge, ki ga čakajo.

Kako se da to napraviti tudi v današnjih razmerah, nam je pokazal g. Čehoslovšem zgledu češki konzul g. Miňovski. Naša želja je, da bi postale zveze med nami in našimi Čehi čim bolj pogoste in trdne, ker je to v interesu tako nas kakor naših slovanskih bratov. Če se lahko združujejo drugi zato, da si prisvajajo tuja ozemlja in zaslužujejo tuje narode, tedaj bo vendar mnogo lažje sodelovati tistim, ki hočejo samo braniti svoj narod in svojo domovino. In to je visoki cilj našega sodelovanja, bratje Čehi! Zato vam kličemo: Pridite med nas, pripovedujte nam o svoji svobodni domovini, odkrijmo si težave in nevarnosti, ki nam prete, združimo se v teh težkih dneh!

XI. Kmetijsko, živinorejsko, gozd.	28.500.—
XII. Narodno zdravje (šolska poliklinika, zdravila, protituberkulozna liga)	26.000.—
XIII. Socialno skrbstvo (ubožni sklad, podpore brezposelnim, prispevki do-brodelnim društvom, Borza dela)	238.160.—
XIV. Trgovina, obrt, industrija in turizem (obrti in trg. šoli, tujski promet, olupšava)	77.800.—
XV. Obč. gospodarstvo in podjelja (Davki, zavarovalnice, kopališče, klavnice)	353.800.—
XVI. Nepričakovani in nezadostno preliminirani izdatki	50.000.—
Materijalni izdatki skupaj	Din 2.573.323.—
Osebnostni izdatki	Din 485.895.—
Izdatki skupaj	Din 3.059.218.—

Dohodki

I. Občinske doklade (35% na vse drž. neposredne davke od predpisa Din 2.596.000)	Din 908.727.—
II. Občinske trošarine (vino od 100 l. Din 100.—, pivo „60“ — 45.000.—, spirita, žganje, luks. pijača — 50.000.—, praš., uvoženo meso — 48.000.—, mešani bencin — 20.000.—, pavšalirana trošarina — 720.000.—)	334.000.—
III. Občinske takse (sejmarina, stojnice, tehtarina, vodarina)	94.262.—
IV. Dohodek od posestev in obč. podjetij ter obresti	444.719.—
VI. Blagajniški prebitki (iz l. 1936/37. — 10.385.—, Nepričakovani dohodki — 10.385.—)	10.385.—
Vsi dohodki skupaj	Din 3.059.218.—

Proračunske seje se je udeležilo vsega 19 odbornikov, tekmo seje sta prispela še dva, tako da je bilo navzočih vsega le 21 odbornikov od tridesetorice. Uvodoma je prebral g. župan pismo g. podžupana Košnika, v katerem slednji naznanja, da se v znak protesta proti postopanju večine proračunske seje ne bo udeležil in da ta večina ob občinskih volitvah sklenjeni kompromis navadno le izigrava. G. Košnik opozarja tudi vladajočo večino, da vsi kompromisarji skupaj ne predstavljajo niti 50% volivnih upravičencev, če se upošteva, da je 28 odbornikov volilo samega sebe; g. župan je skušal pobijati argumente tega neljubega pisma, konstatirane o 50% pa se ni dotaknil. Če pa pomislimo, da je glasovalo za predloženi proračun le 20 odbornikov od tridesetih, to se pravi od 50%, potem si lahko vsakdo izračuna, da je bil isti sprejet od odbornikov, ki so zastopali le 33% volivnih upravičencev, če na državne in samoupravne namene ne pozabimo.

Čitanje proračuna je oskrbel zelo razločno in razumljivo predsednik finančnega odseka g. tovarnar Fock. Po ugotovitvi g. Colnarja O., da so občinski odborniki dobili proračun v roke šele 24 ur pred sejo in da smo najbrže zadnja občina v državi, ki sklepa koncem marca o proračunu s skoraj dvemesečno zamudo, je bil pismeni predlog g. Košnika, da naj se seja preloži na drugi teden, odklonjen z 18:2 glasovoma. Prešlo se je enostavno na obravnavanje posameznih postavk. Kot prva je padla beseda, da se župana dopoldne sploh ne dobi v obč. pisarni in da naj radi tega to dopoldansko delo prevzame proti delitvi županove plače eden izmed gospodov iz uprave. Predlog je bil seveda odklonjen. Ostale postavke poglavja „Osebnostni izdatki“ so bile sprejete brez debate, le glede povečanja števila redarjev od 4 na 7 je župan izjavil, da je podpravljenje policije v teku in da bomo dobili tudi de- tektive ter policijskega komisarja; pri postavki 25.000.— din za vzdrževanje

Ustava kralj. Jugoslavije

§ 4. Državljanstvo je v kraljevini eno. VSI DRŽAVLJANI SO PRED ZAKONOM ENAKI. Vsi uživajo enako zaščito oblastev.

Zakon o tisku

§ 1. Tisk je svoboden. Svoboda tiska sestoji iz tega, da se neovirano izražajo misli v novinah ali drugih tiskanih predmetih...

policije pa je g. Česenj še pripomnil, da bo pač treba več oblik, če bo več policije in da ta postavka obstoja le, ker je predvidel, kot da ne dobimo drž. policije. Za povišanje prispevkov gasilcem je nastopil g. Fock osebno, tako da dobi sedaj kranjsko društvo mesto predvidenih 4000 desetisoč dinarjev, primskovsko pa mesto 2 štiri tisoč. Za Glasbeno šolo je izpregovoril tople besede g. Slavec in dosegel povišanje od 6 na 9 tisoč dinarjev. Dr. Kočvar je pletiral za povišanje podpore Dijaški kuhinji in dobil zagotovilo, da eventualni primanjkljaj itak običajno plačuje občina. Sokolu in drugim kulturnim društvom je namenjenih 10.000.— dinarjev, razvidno pa ni, koliko in kdo participira na tej svoti. Interesantna je postavka „Telesna vzgoja“ din 6000.—. Na vprašanje je pojasnil g. župan, da se bodo začeli telesno-vzgojni tečaji, ko bo dovolj učiteljev absolviralo te tečaje, da pa lahko počakamo, kako bo to izpadlo v večjih mestih, kjer so taki tečaji že uvedeni.

Pri obravnavanju gradbene stroke smo zvedeli, da nas bo novi leseni most čez Kokro stal še nadaljnih din 125.000 radi večje varnosti mostu samega, ureditve dohoda in pa radi novih mostnic, ki bodo stale 12.000 dinarjev; do danes gotovo še ni bilo znano, da je bil novi most izlicitiran in delo oddano — kar brez mostnic! — Razširitev mostu proti kolodvoru bo stala 200.000 dinarjev in se bo začelo delati najbrže tekom dveh mesecev. — Predvideno tlakovanje ali sprameksiranje ceste od savskega mostu proti Naklu nas bo stalo vsled tega, ker država tlakuje le 6 metrov široke ceste, naše pa merijo celih osem, obenem s kanalizacijo od Bekslna po Jelenovem klancu vsega okoli 600.000 dinarjev, katerih pa še ni v proračunu. — Ureditev vodovoda je na dobri poti, banska uprava je po naročilu iz Belgrada že izdelala tozadevne načrte, denar bomo pa dobili po besedah g. župana iz „tistega velikega posojila“. — Za bodočo kopališče je votiranih 250.000 din., kar bo pa zmanjkalo, bomo pa dobili iz posojila.

Pri dohodkih je vzbudila največjo pozornost postavka „Pavšalirana trošarina“ din 720.000.—. G. župan je takoj pojasnil, da to ni tista stara osovražena trošarina, ampak da bodo industrije prispevale po sporazumu — katerega pa moramo šele skleniti — minimalno 3% od celokupnega prometa. Cel promet vseh kranjskih tovarn je torej občinska uprava ocenila na 240 milijonov dinarjev, kar bo pa najbrže občutno premalo. Uprava je tudi že sestavila tozadevni pravilnik, če pa tovarnarji na ta predlog ne bodo hoteli pristati, potem se bo enostavno predpisalo — najbrže kot pod razrešenim občinskim odborom — občinsko trošarino na vse predmete, katere rabi industrija v pogonske svrhe, za razsvetljavo, kurjavo, v svrhu predelave, kakor gumi, prejo, kemikalije in podobno. Podroben načrt za to vrsto postopka sicer še ni gotov, toda g. župan upa, da bo ostalo pri pavšaliranju in da bodo industrije, potem ko se posvetujejo s svojimi upravnimi svetniki in ravnatelji, pristale na ta predlog občinske uprave.

Po sprejetju proračuna se je obravnaval še Pravilnik za izvrševanje proračuna in Pravilnik za gradbene takse, nakar je g. župan zaključil sejo ter se zahvalil vsem občinskim odbornikom za dokazano zanimanje in sodelovanje.

V eni prihodnjih številkih bomo obravnavali proračun še malo podrobneje.

Stavkovni val v Sloveniji v letih 1935-36

Kraigher Vito „Sodobnost“

IV. Položaj delavstva po 1. 1935/1936

Z znanim zaključkom stavke v tekstilni industriji in s podpisom kolektivne pogodbe za tekstilno stroko za vso Slovenijo koncem septembra 1936 lahko smatramo veliki stavkovni val v Sloveniji za zaključen.

Kakšni so bili njegovi učinki?

Pred letom 1935. so imeli le rudarji in kovinarji kolektivne pogodbe s svojimi podjetji; po 1. 1936. jih imajo delavci vseh večjih industrij v Sloveniji, stavbinci in tekstilci celo kolektivni pogodbi, ki veljajo za vsa podjetja v Sloveniji.

Sklenjene kolektivne pogodbe so delavstvu dale: zvišanje mezd, priznanje delavskih zaupnikov in vseh drugih pridobitev socialne zakonodaje (8 ali 10 urni delavnik, plačevanje nadur, boleznin za 6 dni bolezni in drugo). Mezde gradbenih delavcev so se zvišale od 1'40—2'50 din na uro, kar je bila pred stavko najnižja mezda, na 3'50 din za nekvalificirane delavce in na 5 in 5'75 za zidarje. V tekstilni industriji so se mezde od najnižjih postavk din 1—1'50 in 1'80 iz dobe pred stavko povišale na din 2'50, 2'80, 3— in 3'50 kot najnižje postavke v kolektivni pogodbi.

32.000 delavcev ali več kot polovica industrijskega delavstva Slovenije je imelo po opisanem stavkovnem valu delovne razmere urejene s kolektivnimi pogodbami; od teh je bilo 40 novih, ki so jih dale stavke. Ne moremo se spuščati na tem mestu v čisto pravno obravnavanje kolektivnih pogodb, moramo se pa dotakniti njihovega praktičnega pomena in vrednosti za delavstvo.

Kolektivna pogodba je pismen sporazum, ki ga skleneta delavska strokovna organizacija (sindikat) na eni in posamezen podjetnik ali podjetniški sindikat na drugi strani. Praktična vrednost kolektivne pogodbe zavisi od številčne in organizacijske moči delavskega sindikata, ki jo je sklenil. Vprašanje je tu prav tako postavljeno, kakor pri delavski zakonodaji ali katerem koli drugem vprašanju, ki se tiče razmerja med delom in kapitalom. Proti gospodarski premoči kapitala more delavstvo postaviti le svojo številčno, organizirano premoč, strokovno organizacijo pod spretnim in borbenim vodstvom delavcev, ki uživajo zaupanje večine delavstva.

V Franciji so imeli do Blumovih reform junija 1936. zaostalo socialno zakonodajo, ki glede pravne zaščite

tudi že po izvedenih reformah v marsičem zaostaja za srednjeevropsko in tudi za našo zakonodajo, vendar pa uživa francoski delavec že desetletja večjo dejansko zaščito pred samovoljo podjetnikov, kot kateri koli drugi delavec na svetu. To zato, ker je njegova strokovna organizacija na višku glede številčne moči in glede sposobnosti njenega vodstva. Sindikati so se pa v Franciji razvili v toliki meri zato ker si je delavstvo kmalu po nastanku Tretje Republike izvojevalo popolno koalicijsko in sindikalno svobodo, na podlagi katere je tudi stavka dovoljena v borbi za izboljšanje gospodarskega položaja delavstva.

Nasprotno imamo pri nas moderno socialno zakonodajo, ki je pa ostala radi okrnjene sindikalne svobode v večini primerov mrtva črka ter je delavstvo kljub zakonitim normam dejansko prepuščeno podjetnikom v izkoriščanje. Prva pot iz tega težkega položaja je za naše delavstvo ta, da se čimbolj oklene svojih strokovnih organizacij in se v njih organizirajo. Naloga teh pa je, da organizirane in neorganizirane delavstvu stoji vedno ob strani, zlasti tudi ob izbruhu stavk, katerih vodstvo morajo vedno vzeti v svoje roke in odločno voditi delavstvo do zmage, ne pa, kar se žal pri nas pogosto dogaja, z reakcionarnim časopisjem vred zagnati krik, da gre za delo „temnih elementov“, nakar se stavka zavira in ubija delavstvu pogum, česar posledica je zlom ali le deljen

uspeh stavke, poleg tega pa tudi oslabev sindikatov samih. V sindikatih samih se mora dosledno v vseh vprašanjih odločati po nekompromisnem demokratskem načelu, tako da njihovo vodstvo res uživa zaupanje večine delavstva. Vsako intrigiranje proti temu načelu je greh nad delavstvom, izdaja delavskih interesov.

Nič manjšega pomena ni za strokovno gibanje njegova enotnost. Razlago za vse velike uspehe francoskega delavstva v zadnjih dveh letih najdemo v tem, da sta po februarjskih dogodkih 1. 1934., ko je francoski fašizem odkrito napadel demokratske ustanove Republike, ustanovili obe največji strokovni zvezi Francije C. G. T. in C. G. T. U. enotnost akcije in se na to leta 1936. tudi formalno zlili v enotno C. G. T., ki šteje danes 5 milijonov organiziranih delavcev in nameščencev ter predstavlja silo, proti kateri ne more nobena francoska vlada več vladati.

To so zaključki, h katerim nas sili premišljevanje o zadnjem velikem stavkovnem valu v Sloveniji. Slovenskemu delavstvu bosta socialna zakonodaja in kolektivne pogodbe koristile šele takrat, ko bo strnjeno in enotno v strokovnih organizacijah, ki bodo izraz volje večine delavstva in bodo vodile strokovno gibanje v skladu s to voljo. V trenutku, ko bo strokovna organiziranost slovenskega delavstva dosegla to nujno stopnjo popolnosti, bo slovensko delavstvo skupaj s kmeti tudi v političnem življenju slovenskega naroda prevzelo vodilno vlogo, ki mu gre po njegovi družbeni funkciji, in mu ustvarilo boljšo in lepšo bodočnost, kakor je deležen danes.

Naši ljudje v naših tovarnah

V torek 22. t. m. se je nadaljevala dne 9. t. m. prekinjena razprava po tožbi, katero je vložil inozemski strokovnjak g. Flegri proti italculu Pavuni radi žaljenja časti in o kateri smo zadnjič poročali v naši 11. številki od 12. marca t. l.

Ob 2. uri popoldne se je začelo najprej z zasliševanjem prič, predlaganih od Pavune. Priča B. R. je izpovedala, da je tožitelj večkrat rjovel nad delavci in da se dobro spominja, ko je nekoč Pavuno porinil z obema rokama od stroja in zmerjal, toda psovki radi oglašujočega trušču ni mogla razumeti. Tudi njo samo je obkladal s „pastirico“, ji grozil „te bacim“, in podobno, tako, da je velikokrat jokala in končno zapustila službo samo vsled tega zmerjanja, čeprav je podjetniku rekla, da gre proč radi boleznin. Priča je še pristavila: „jaz lahko

povem, ker nisem več v tej tovarni!“

Priča P. A. pripoveduje, da sta jo sekirala oba: gospod in mojster. Mojster jo je stalno zmerjal in vpil nad njo, da je neumna, trapasta, histerična. Priča pravi, da je ob takem postopanju pač lahko postala živčno bolna, saj so jo nekoč, ko se je pritoževala napodili iz pisarne z „marš ven!“

Tretja priča M. A. pravi, da so ga mojster Flegri psovali z najgršimi izrazi, od katerih pa si je zapomnil samo najnesramnejšega (divjaško psovanje matere), dočim večine drugih izrazov ni razumel, ker še ni služil vojakov. Kakor z menoj tako je postopal mojster tudi z drugimi.

R. B. je izpovedal, da je Flegri običajno zmerjal Pavuno tako surovo, da se je slednji kar stalno tresel pred njim in da je nekoč tudi njemu samemu nameril z roko ter ga porinil

od stroja. Radi ropota strojev pa inkrimiranih psovki sploh ni mogoče slišati, če se ne vpije naravnost na uho.

Nato so nastopile od g. dr. Ženkota predlagane priče, ki so pojasnile, da v dotičnem oddelku, kjer je delal obtoženec Pavuna sploh niso bile zaposlene ali pa da so stale vedno zelo daleč od njega, tako, da niso mogle motriti dogodkov okoli Pavune. Večina teh prič je izpovedala, da mojster z njimi lepo postopa, da pa navadno nimajo časa gledati okoli, kaj se drugje dogaja. Priča A. M., ki je enkrat delala ravno pred Pavuno, izjavlja, da je takrat po ustnicah videla, kako mojster obtoženca zmerja, vsled hrušča pa besedi ni razumela; nadalje še pripomni, da je g. mojster bolan in nervozen ter ga vsled tega vsaka stvar razburja.

Priča Z. J. pove, da je hodil Pavuna k njemu na hrano in stalno tožil, kako slabo postopa mojster z delavci. Nekeč je obtoženec tudi povedal, da mu je zabrisal mojster kos železa pod rebra; takrat je Pavuna tudi privzdignil srajco in mu pokazal veliko črno podplutbo, ki je nastala vsled tega udarca.

Kot zadnja priča je bil zaslišan g. tovarnar sam, ki je izjavil, da o vseh dogodkih ni ničesar vedel in je še danes prepričan, da je g. Flegri nedolžen in da so navedbe Pavune neresnične. V dokaz tega mnenja navaja, da je mojster Flegri prinašal delavcu Pavuni v tovarno celo „buhtelne“, česar gotovo ne bi storil, če bi mu bil sovražno razpoložen. Pavuna potrdi zgodbo o „buhtelnih“, pove pa, da je moral zanje 3 ali 4 krat iti v lekarno po zdravila za g. mojstra, nakar g. tovarnar vehementno replicira: „ampak za moj denar!“ (mišljen je bil tu delavčev zgubljeni delovni čas, ne pa morebiti stroški za zdravila op. ur.).

Ob 4. uri je bila razprava zopet prekinjena radi zaslišanja nadaljnjih prič in radi poizvedb o delovanju g. Flegrija v Kočevju.

Zaposlenost v januarju

Meseca januarja 1. 1938. je bilo v celi državi pri OUZD zavarovanih 621.000 delavcev in nameščencev in sicer 446.000 moških in 175.000 žensk. Te številke izkazujejo v primeri z mesecem decembrom 1. 1937. znaten padec in to za celih 52.000 članov, tako da o kakem resničnem napredku zaposlenosti in izboljšanju gospodarskega stanja malih ljudi ne more biti govora.

Januarja 1938. je bilo zavarovancev

70.000 z dne v. zaslužkom	do din	9'60
279.000	24—	24—
110.000	24—	34—
78.000	34—	48—
82.000		preko 48—

KULTURNI PREGLED

V „Študijski knjižnici“, ki posluje v knjižnici Nar. čitalnice v Narodnem domu vsak ponedeljek in petek od pol 20. ure dalje, v sredah pa od pol 14. do pol 19. ure, je med drugimi na razpolago:

„Znanost i život“, časopis za popularizacijo znanosti (Zagreb). Št. 1. za januar in februar prinaša sledeče zanimive članke: Dr. Adžija „Odnos države prema crkvi“; F. Halle „Islam i žena“; B. Sedmak „Analiza krize francuskega franka“; R. Pečinac i Z. Ravnikar „Nauka ili dogmatika?“ — Feljton: Heglova „Logika“, Književnik, Hrvatski jezik, Vojvodinski zbornik, Mirko i Marko, Smrt nestorja hrvatske filologije itd. — Časopis izdaja in urejuje dr. B. Adžija ter se naroča: Zagreb, Nikolićeva 14. III.

Ljubljanski Zvon št. 1—2. Vse preradi pozabljamo na našo najstarejšo napredno revijo, ki ima za seboj tako lepo preteklost. Ni ga bilo rodu, ki bi ne zapustil svojih sledov v njej.

Pod uredništvom Juša Kozaka je „Ljubljanski Zvon“ dobil zdravo, mladostno barvo. Revija se ne omejuje samo na ozka domača vprašanja, temveč odpira slovenskemu bralcu okno v svet. Ne pozablja pa tudi vprašanj, ki se tičejo slovenskega naroda in zato upravičeno nosi naslov „slovenska revija“.

V letošnji prvi številki je spregovoril toplo besedo našemu velikemu pes-

niku Župančiču za šestdesetletnico. Danes tako krvavo potrebnemu zbližanju med nami in Čehoslovaki bodo mnogo koristili objavljeni članki in pesmi Čehov Hore in Novega, ki sta nas obiskala lansko leto. Z nedosegljivo rusko književnostjo nas seznanja odlični prevodi Mileta Klopčiča. V razruvane razmere naše dobe posega s svojo povestjo Ingolič. Kakor nam Ingolič slika, kako se nemški pohlep zajeda v slovensko zemljo, tako riše Šavli v znanstvenem članku, kako je s „Slovenci pod italjanskim imperikalizmom“. Kakšno korist imamo s „kulturnim“ sodelovanjem z Italijani, ki ga danes na vso moč podpirajo naši veliki možje, ti kaže nazorno Brnčičev članek. Zanimivo je tudi poročilo o novem ruskem zgodovinarstvu.

Prva številka novega letnika dokazuje, da je „Ljubljanski Zvon“ življenja zmožna revija in da bi bila velika škoda za ves slovenski narod, če bi izgubili tega glasnika svobodnega mišljenja in zdravega narodnega čuta. Motijo se, ki pravijo, da imamo Slovenci preveč revij. Potrebna bi nam bila še prava delavska revija, ki bi bila tako poceni, da bi jo lahko kupovali tudi tisti sloji, ki si sedaj izhajajočih revij ne morejo nabaviti.

„Planinski vestnik“ prinaša v 3. letošnji številki izpod peresa Pavla Kunaverja „Vzgojni pomen planinskega smučanja“ v katerem se zavzema za večji poset planin v zimskem času; zlasti naj omogočimo to mladini. Lipovšek Marjan je prispeval „na obisku pri starki zimi“. „Vzhodna Stena Pri-

sojnika“ in „V Triglavski steni, odeli v sneg in led“ Jereb Rudi „Pozimi na Gorjance“ Aleksandra Ivanc „V snegu na Mrzlo goro“ Revijo zaključujejo društvene vesti in razni informativni prispevki; odlikuje pa se po krasnih gorskih posnetkih, omenimo naj le Opast pri Morovici, Dleskovec in na Veliki martuljski Ponci.

„Ženski svet“. S to revijo je „Študijska knjižnica“ izpopolnila veliko vrzel, kajti od danes naprej bo na razpolago tudi čtivo, ki zanima predvsem tudi naše žene. V najnovejši marčni številki (na razpolago so vse letošnje številke) so objavljeni sledeči članki: Anton Debeljak „Dve pismi Zofke Kveder-Jelovškove“ Anica Černež „Pomlad“ (pesem), Meta Koren „Študenika Vida“, Rasta Pleskovič „Kaj mi je pripovedovala o sebi Ajiša Sošić, France Vodnik „Erazem Rotterdamski — sloviti zagovornik ženske izobrazbe“. Zanimivi so odgovori na anketo „Ženskega sveta“ o volilni pravici žen. Pod naslovom „Kritike in poročila so objavljene kritike novejših del in razne društvene objave; na zadnji strani pa zelo koristen slovarček tujk rabljenih v prvih 3 številkah letošnjega letnika. Poleg tako pestre vsebine pa nudi revija tudi tri priloge in sicer naš dom, modna priloga in krojna pola. Razumljivo je, da bo „Študijska knjižnica“ posojala obiskovalkam te priloge na dom.

Telovadna akademija (Fantovski in dekliski odsek). Kdor nastopa pred javnostjo, se ne sme bati kritike, pa naj bo ta dobra ali slaba. To sem

bil prisiljen napisati, kajti moja prva kritika akademije F. o. je povzročila veliko nepotrebnega pisanja in primerjanja s sorodnimi telesno-vzgojnimi društvi. Kot je bilo napisano ob uvedbi kulturnega pregleda je naš namen stroga toda konstruktivna kritika. S tega stališča smo gledali tudi zadnjo akademijo F. o., da bi ugotovili samo, ali je kakšen napredek od zadnjega nastopa v izvajanju simboličnih, orodnih in prostih vaj?

Vtis imam, da kakega posebnega napredovanja fantje kakor dekleta niso dosegli. Saj v tako kratki dobi tudi skoraj ni mogoče. Posamezne točke so ljubke, zlasti „Otroško rajanje“. Od mladine itak ne smemo pričakovati, da bi preveč pazila na kritje ali pa da bi bilo izvajanje odvisno od discipline; zato je prav, da se pri rajalnih vajah vsaj razgiblje. Največ paznje bo treba posvetiti vseeno prav tej mladini, kajti vse kaže, da bomo dobili šele iz teh vrst prave telovadke in telovadke. Priznati je namreč treba, da so bili vsi nastopajoči slabi in da bo potrebno še dolgoletno vežbanje, da bomo nastopajoče gledali z užitek. Simbolične vaje so bile izvajane kaj preprosto, brez potrebne lahkotnosti v kretnjah, brez mimike, kakor se tudi giba rok in vsega telesa niso ujemali s celotnim izvajanjem. Kako je bila tedaj izražena ideja ostane vprašanje? Pri prostih in orodnih vajah manjka eleganca, pa še nekaj, kar je bolj preprosto in lažje dosegljivo — skladnost.

Slovenski javnosti

Slovensko društvo v Ljubljani je izdalo prilikom pripravljanih nove uredbe o državnih tiskarnah in uredbe o šolskih knjigah in učilih sledečo spomenico slovenski javnosti:

1. V zadnjih 90ih letih smo si Slovenci z naporom vseh narodnih sil, iz lastne moči ustvarili cvetočo tiskarsko industrijo, ki se lahko meri z najboljšo v Evropi. Z njo in ob njej je rasla slovenska knjižna produkcija ter dosegla v svobodnem razvoju in tekmovanju naravnost zavidljive uspehe. Bistveni sestavni del te produkcije je tudi slovenska učna knjiga, bodi že za katero koli vrsto šol. Kdor bi nam iz te kulturne stavbe iztrgal učno knjigo, bi nam uničeval našo narodno kulturo v enem najvažnejših področjih ter preziral naše stoletne žrtve in napore za napredek naše šole in prosvete.

2. Nikakor nam ne more biti dovolj, da bi dobivali kakršne koli učne knjige s slovenskim besedilom, ki bi ne rasle iz naših domačih razmer, ki bi ne izhajale iz naše narodne preteklosti, iz našega čutenja in mišljenja. To ni samo narodna, temveč že kar osnovna človeška pravica. Vprašanje slovenskih učnih knjig je naše narodno vprašanje, ki ga moramo in moramo reševati le sami, pri čemer ima država zgolj dolžnost podpiranja in pravico nadzorovanja v okviru zakonov in v ustavi zagotovljene enakopravnosti slovenskega jezika.

3. Mi Slovenci smo državo Jugoslavijo kot enakopraven narod soustanovili, da bi imeli poročstvo za svoj svobodni kulturni in gospodarski razvoj. Zategadelj greši proti osnovni misli te države in proti njenim osnovnim zakonom, kdor kakor koli zapostavlja naš jezik. — Čimdalje več dobivamo po uradih tiskovin brez vsake slovenske besede, naše šole na primer pokupijo letno nad 600.000 monopolnih zvezkov v vrednosti enega milijona dinarjev, pa ni slovenskega napisa na njih.

4. Načeloma ugovarjamo zoper vsakršno centralizacijo in unifikacijo našega kulturnega življenja. Skušnja uči, kako trpi kakovost knjig, učil ali listin in obrazcev, če jih dobivamo iz neslovenskih tiskarn in uradov. Knjige, ki smo jih dobili zadnja leta v prevodu in so s slovenskim besedilom natisnjene v Beogradu, so jezikovno tako spačene in polne tiskovnih napak, da bi jih morali vsakemu otroku prepovedati, ker so zanj resnično jezikovno pohujšanje. Če je šolska knjiga nemarnejša kakor dijakova naloga, kje naj se potem mladina uči natančnosti in spoštovanja do jezika, na kaj naj učitelj in profesor opirata svoje zahteve?

5. Dosedanje skušnje pa nam tudi dokazujejo, da državna tiskarna sploh zmožna ni, izvrševati svoje dolžnosti s potrebno točnostjo. Hočete dokazov? Vprašajte dijake, kakšne zvezke dobivajo! Temu manjka črt, onemu roba, tretji ni sešit, četrti je obrezan kar povprek, petemu so listi narobe všiti, šesti nima plovka, in če ga ima, je premajhen, v sedmem je premalo listov, skoraj vsak pa je zmečkan, preden pride dijaku v roke. Da se napake primerijo, ni hudo, hudo pa je, če morajo vse te napake plačevati odjemalci, ker pokvarjenih in nerabnih tiskovin ne smejo vračati. Zasebna trgovina mora biti vestna, če ne, izgubi odjemalce; državni tiskarni tega ni treba, ker odjemalci ne smejo drugam in morajo sprejeti njeno blago, pa bodi še tako zanikrno. Imamo primere obrazcev za spričevala, po katerih je dijak z nižjim izpitom zrel za fakultetni študij! — Zaradi teh in takih, neprestano ponavljajočih se napak ne sme biti, da bi se tiskale slovenske knjige, obrazci in listine v tiskarnah izven slovenskega kulturnega območja.

6. Razlogi, ki jih navajajo zagovorniki teh načrtov, so v primeri z gospodarsko in kulturno škodo kar ničevl. Pravijo, da bi se knjige in učila po monopolizaciji pocenila. Kako prazno je to utemeljevanje, nam pričajo monopolni zvezki, ki so slabši in tanjši in neprebrani, a nič cenejši, da še celo dražji kakor v zasebni trgovini. Obrazci iz državne tiskarne pa so priznani najdražje tiskovine, a poleg tega še težko uporabne. (Prim. Glavni protokol izpita zrelosti)

Zategadelj se obrača Slovensko društ-

vo na slovensko javnost z opominom, naj bedi in izreče jasno in glasno besedo zoper vsako kršenje naših, v ustavi zagotovljenih narodnih pravic in vsako zaviranje naše kulture in našega gospodarstva. Menimo, da imajo v Jugoslaviji vsi trije državni narodi pravico in dolžnost, da si v okviru državnih osnovnih zakonov svoj šolski in ves drugi tisk oskrbujejo vsak po svojem duhovnem ustroju, po svoji volji in po svojem okusu.

Prepričani smo, da se bomo v takih važnih rečeh našli pri skupnem delu vsi, ki nam slovenstvo ni prazna beseda. Zato prosimo tudi druge slovenske liste, da pričujočo izjavo natisnejo.

Slovensko društvo
v Ljubljani.

Kljub temu, da so bile kmalu po objavi te spomenice osporavane uredbe od vlade odstavljene z dnevnega reda, objavljamo radi naknadno tozadevne ugovore, da bi se naša slovenska javnost prepričala o delu in bojih pravih predstavnikov našega naroda.

IV. redni občni zbor „Društva Slovencev v Beogradu“

(Dopis „Soboti“)

Vršil se je ob prisotnosti petine članstva v Radnički komori 10. t. m. zveč. Predsednik pravi v svojem poročilu, da je delo društva zelo ovirano radi škodljivih razmer in da žal občni zbor ne bo dovolj borben, ker je postavljena samo ena lista. Potem se vrste poročila tajnika, blagajnika in referat o tisku. Nato je dana razrešilnica starem odboru.

V debati sodeluje več članov, živahno, malo zajedljivo, toda v mejah najboljših društvenih vljudnosti.

Članstvo je zadovoljno, da je postavljena samo ena lista, zadovoljno je z odborom, na čelu katerega stoji novi predsednik g. Dolinšek. Njegov nastop in govori, s katerimi vpadla v debato, so lahko nam Slovincem garancija, da se bo odslej poživilo delovanje med Slovenci in prav tako toliko potrebna enotnost ter demokratičnost.

On pravi n. pr.: „... podlaga društvu je članstvo in mi odbor, smo njemu odgovorni za svoje delo!... odseki morajo imeti široko avtonomijo in morajo biti tesno povezani z odborom v svojem delu...“

Naj navedem nekaj pripomb, ki bodo mogoče koristile. Na zboru je bilo opaziti nekatere pomanjkljivosti, od katerih je bila največja ta, da se po debati ni stopilo k obravnavi o bodočem delu. V Beogradu je petnajst-tisoč Slovencev, od katerih jih ni tisoč v društvih. Potreba se kaže, da bi se vsa ta društva zedinila na enem programu, podpirala v delu drugo drugo in na ta način ustvarjala enotnost Slovencev v Beogradu. Potreba bi bilo poživiti kulturno-prosvetne odseke, kjer naj bi se gojila slovenska kultura. Petnajst-tisoč Slovencev, pa nimamo svoje šole, kjer bi se naši otroci lahko izobraževali v materinskem jeziku, knjižnice z nekoliko sto slovenskih knjig za toliko ljudi! To je precej žalostno dejstvo. Potreba bi bilo, da se kulturni krogi v Sloveniji zainteresirajo za ta problem, da pomagajo do rešitve sličnih problemov v vseh južnih krajih, kjer prebivajo Slovenci, katere je borba za kos kruha pogнала od doma!

Sedaj, ko je pomlad, bodo „vašarji“. Pojdite tja in boste slišali. Dekle in vojaki, koliko je Slovencev in vsi ti ne vedo kam. In mladina, tista, ki prihaja, nima ničesar. Kam? V gostilno; majhen del, nekoliko pametnejši zvečer k litanijam. In še to. Na Čukarici, po predmestjih, po železničarskih kolonijah, koliko živi slovenskih delavcev in delavk, in kako živijo?

Najbrže večina od vas na zboru ni pomislila na to. Koliko hvaležnega dela je pred vami, le pozabiti boste morali, da niste več delavci in kmetje, spomnili se boste morali, da ste samo Slovenci, in ne „gospoda činovnici“, pa je pred vami velika naloga, dvigniti iz blata in umiranja nekoliko tisoč naših ljudi. Zato pa je potrebna široka organizacija nas vseh.

Domače vesti

LJUDSKA UNIVERZA

Opozarjamo na
javno predavanje
g. Edvarda Kocbeka
o vprašanju malih
narodov

ki bo v soboto 26. III. ob 20. uri
v gimnazijski telovadnici

Skupno združenje obrtnikov v Kranju bo imelo v nedeljo dne 27. t. m. ob 9. uri dopoldan v salonu hotela „Jelen“ sejo razstavnega odbora. Vsi zainteresirani, ki bi razstavljali so vljudno vabljeni!

Društvo obrtnikov v Kranju sklicuje 2. občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 3. aprila 1938. v salonu hotela „Jelen“ ob 9. uri dopoldan. Ako bi ob napovedani uri ne bila navzoča polovica članstva se občni zbor vrši po čl. 21 čez pol ure ob vsakem številu ter bo isti tudi sklepal. Komur je na tem, da se obrtnišvo potom prostovoljne organizacije pripori do svojih pravic, ta naj se občnega zbora sigurno udeleži!

HOTEL „STARA POŠTA“
VSAK DAN SVEŽE BOCK-PIVO!

Pomočniški zbor Zdr. trg. ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, 27. marca ob 9. uri dopoldne v predavalni dvorani Narodnega doma. Članstvo se vabi, da se občnega zbora polnoštevilno udeleži.

Občni zbor. Združenje trgovcev za srez Kranj v Kranju vabi vse svoje člane na 19. redno letno skupščino, ki se vrši v sredo, dne 30. marca ob 1. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma v Kranju z običajnim dnevnim redom. Udeležba je za vse člane obvezna!

Nagradni natečaj. Tujsko prometno društvo v Kranju podaljšuje že razpisani natečaj na najlepše posnetke Kranja in okolice in to na splošno željo interesentov do 15. junija t. l. Nagrade se zvišajo na din 1200— in sicer je prva din 600—, druga din 400— in tretja din 200—. Reflektanti naj predložijo slike sposobne za izdelavo klišaja odnosno bakrotiska v velikosti razglednice, ter navedejo ceno za odkup avtorskega prava. Posnetki naj predstavljajo skupine, ki bi najbolj služile v tujsko prometno propagando. Vse ostale informacije daje društvo.

SAMO DOBRO BLAGO SE PONAREJA, zato je tudi toliko ponaredb „Pravega Francka“. Pravi je samo v zavilkih z „mlinčkom“.

Vsak torek popoldne je na mestni občini na razpolago delojemalcem in delodajalcem uradnik Delavske zbornice, ki daje radevolje in brezplačno vsem interesiranim vsa potrebna pojasnila glede vseh delavskih vprašanj. Pozivamo delavstvo, da se ugodnosti v slučaju potrebe redno poslužujejo.

Odhod novincev k vojakom. Kakor je tudi iz uradnih razglasov razvidno, odhajajo letošnji novinci dne 9. aprila v vojaško službovanje. Pričakujemo od naših fantov, da se bodo vse dni poslavljanja dostojno vedli in da ne bodo dajali duška — svojemu veselju ali pa tudi žalosti — z žal še vedno običajnim švabskim aufbiksa-

njem ali pa z umazanim laškim preklinjanjem. V teh resnih časih se moramo pač vsi zavedati, da nas opazuje tam preko Karavank nov sosed, ki bi na podlagi našega „ajnikamo!“ lahko sklepal, da smo si v bližnjem sorodstvu ali pa da si celo želimo njegove visoke protekcije. Fantje, torej veselo, toda po naše in dostojno!

Predavanja za delavske zaupnike. Vsak torek od 1/2. do 8. ure se vrše v dvorani hotela „Stara pošta“ poučna predavanja za obratne zaupnike, katere prireja Delavska zbornica in na katerih predavajo člani iste.

VSAKOVRSNO BLAGO ZA OBLEKE; dečke in moške obleke; klobuke in srajce v veliki izbiri pri ALB. JAZBECU V KRANJU.

Naredba. V smislu čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi prepovedujem vsako točenje in oddajanje alkoholnih pijač rekrutom, ki bodo šli dne 9. aprila t. l. v vojaško službovanje. Prepovedano je tudi vsako posredno točenje in oddajanje alkoholnih pijač po spremeljevalcih. Rekrutom je najstrožje prepovedano od doma s seboj prinašati alkoholno pijačo. Kršitelji te naredbe bodo kaznovani z denarno globo od 10— do 500— din, oziroma v slučaju neizterljivosti v določenem roku z zaporom od enega do deset dni. Prepoved velja celodnevno za dan 8. 9. in 10. aprila t. l. in za vsa naselja, skozi katera potujejo rekruti in stopi v veljavo takoj po razglasitvi na krajevno običajni način. Sreski načelnik.

Rekruti, pozor! Vsi oni mladenci, ki ste pozvani za dan 9. aprila t. l. zjutraj, radi nastopa vojaške službe, se opozarjate, da morate oditi v Ljubljano z jutranjim vlakom, ki odhaja ob 6:46 uri iz Kranja v Ljubljano, ker bodele morali, ako bi šli z opoldanskim vlakom v Ljubljano, plačati celo vožnjo do Ljubljane in bodele razuntega še občutno kaznovani radi neposlušnosti. Med poljo se morate dostojno vesti.

Tista nesrečna baraka pred novim poslopjem zdravnikar dr. Bežka „krasi“ še vedno naše mesto, kljub temu, da je pomlad že v deželi in da smo že na neki jesenski občinski seji soglasno sklenili, da jo je treba čimprej podreti. Ravno tako nam ne dela nobene časti sedanja Slavčeva, prejšnja občinska pristava, ki zgleda naravnost obupno s svojim zarjavlim železobetonskim ogradjem in zapuščenom leseno podrtijo. Nerazumljivo je, da se je dovolilo podiranje prvotnega zidu — ki sicer ni bil baš lep, predstavljal pa le vsaj zvrnato črto — ne da bi se zahtevalo, da se zunanost te napol-zgradbe preje vsaj očem prenosljivo adaptira. Najprej moramo skrbeti za ureditev takih in podobnih vprašanj, potem šele lahko začnemo resno s tako velikopoteznimi problemi za povzdigo tujskega prometa v našem mestu.

Novi leseni most že zgublja počasno svoje leseno ogrodje, nakar bodo v kratkem položeni tudi močni plohi ter odstranjene sedanje provizorične deske. Malo bolj pohiteti pa bi se moralo z ureditvijo dohoda od mesne strani, ki še vedno čaka rešitve, čeprav se most že dalj časa prav pridno uporablja in se ga poslužujejo največ prebivalci Huj in Klanca pa tudi bližnje okolice. Veliki oporni lok zgleda zelo impozantno, toda bojazljivci in pesimisti trdijo, da je betonsko oporišče le preveč nezanesljivo in preslabotno, ker so skale, na katerih je lok naslonjen, zelo nestabilne.

Kolektivna pogodba pri mestni občini

Jug, strokovna zveza je za mestno delavstvo v Kranju izdelala kolektivno pogodbo, ki more služiti za vzgled kranjskim industrijskim podjetjem. Ta pogodba je bila na občinski seji dne 25. februarja tudi soglasno sprejeta. Poglavitne določbe te pogodbe so:

Vsem delavcem, zaposlenim ob sklenitvi te pogodbe, se prizna stalnost. Enako se prizna stalnost tudi na novo zaposlenim po preteku enega leta zaposlitve. Pri eventualnih odpustih se postopa tako, da ostanejo socijalno šibkejši delavci najdalje v delu. Delovni čas traja osem ur dnevno. Za nadure pripada delavcem 50 % pribitek; za nočno delo in delo ob nedeljah in praznikih pa 100 % pribitek. Delo počiva na dan 1. maja, ako to zahtevajo delavci. Delavcu pripada po dveh letih neprekinjene stalne službe tri dni plačanega dopusta na leto, ki se stopnjuje vsako nadaljnje leto za 1 dan, do največ 14 dni na leto. Delo se plačuje z urnimi mezdami. Mezde so sledeče: delavci za navadna dela prejemaajo 4 do 6 dinarjev na uro, delavci za kvalificirana dela pa 5 do 7 dinarjev na uro. Ako se cene življenjskih potrebščin zvišajo za več kot 10 %, se zviša tudi plača v sorazmerni višini. Vsem delavcem se izplača božična nagrada v višini enotedenskega zaslužka. Ako je delavec zadržan od dela radi lastne bolezni ali nezgode, mu pritiče mezda za največ 1 teden. Organiziranje delavcev v zakonitih strokovnih organizacijah je dovoljeno. Delavcem bo podjetje na lastne stroške oskrbelo potrebno število gumijastih škornjev, nepremočljivih dežnih plaščev, zaščitnih očal in usnjenih rokavic.

S to kolektivno pogodbo je naša občina napravila v socialnem oziru velik korak naprej, ne le s tem, da je zagotovila eksistenco svojim delavcem, ampak še bolj, ker je kot javna ustanova dala potreben zgled ostalim podjetjem v našem kraju. Doslej sta bili merilo za mezde in socijalno zavarovanje občinskih delavcev mezda in soc. zavarovanje, ki ju nudijo svojim delavcem tovarne, to se pravi dobričarska podjetja. S to kolektivno pogodbo pa se postavlja občinsko podjetje v razmerje do delavcev na čisto drugo in pravilnejšo osnovo. Svojim delavcem hoče dati predvsem dostojen kruh. Sicer je to nekoliko pozno, pa vendar dobrodošlo spoznanje. Prav posebno priznanje pri tem zasluži JSZ, katere zastopniki so kolektivno pogodbo izdelali in z njo v občinskem svetu tudi prodrl.

SPORT

Gorenjska zimsko-sportna podzveza Jesenice

(Službeno)

Alpsko prvenstvo podzveze. 19. in 20. marca se je vršilo alpsko tekmovalstvo za podsavezno prvenstvo, ki se ga je udeležilo 17 tekmovalcev. Za odlično izvedbo gre posebno zahvala SK Jezersko, ki je odlično pripravil tekmovalne proge. Za udobno bivanje pa se tekmovalci zahvaljujejo tov. predsedniku Offnerju.

Pozdravni večer tov. Smoleju. Gorenjska zimsko-sportna podzveza bo priredila dne 30. marca v prostorih gostilne Herman pozdravni večer našemu tekmovalcu Smoleju, s pričetkom ob 20. uri zvečer. Vabimo vsa sorodna društva, da se tega večera udeležijo, kjer bodo slišali o poteku svetovnih tekem na Finskem.

Glavna skupščina GZSP. Dne 24. aprila se vrši v prostorih hotela Triglav na Jesenicah s pričetkom ob 14.30 redna glavna skupščina. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupščine GZSP. 2. Poročila upravnega odbora. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Volitev upravnega odbora, nadzorstva in razsodišča. 5. Določitev mesta podzveze. 6. Samostojni podzveze. 7. Sklepanje o službenem glasilu. 8. Razprava o predlogih članov. 9. Določitev programa za sezono 1938/39.

HALO!

GLAVNI DOBITEK ZADENE VSAK kdor kupi moško obleko v manufakturni trgovini

LOGAR & KALAN
NASLEDNIK SREČKO VIDMAR
MANUFAKTURA KRAJ

1000 najmodernejših angleških, čeških in domačih kamgarnov ter športnih šlofov za moške obleke v zalogi

Vsemu blagu so cene 15% nižje!
Prepričajte se!

HALO!

HALO!

HALO!

POČAKAJTE Z NAKUPOM NA NOVO ŠE PRED VELIKONOČJO SE ODPRE TRGOVINA S ČEVLJI

NAJBOLJŠIH ZNAMK
ROČNO DELO
KRASNI MODELI
NIZKE CENE!

SE PRIPOROČA

VLADO KRANJC

KRAJ, MESTNI TRG št. 13
Vis-à-vis Občine

I. COLNAR KRAJ

TRGOVINA Z MEŠ. BLAGOM
KUHNJ. POSODA, PORCELAN
STAVBNO STEKLARSTVO

„IDES“ TVORNICA ČRNILA IN KRAJ KEMIČNIH IZDELKOV

Zahtevajte in kupujte

Rekord
kremo za čevlje,

ki ščiti usnje in daje lep sijaj

Kupujte pri
tvrdkah, ki
inserirajo v
„SOBOTE“!

10. Določitev kraja II. izleta gorenjskih smučarjev. 11. Slučajnosti. Klube pozivamo, da se sigurno udeležijo te skupščine, na kateri se bo razpravljalo o našem podsavezu. Vsak klub ima en glas in naj delegati prinesejo s seboj pooblastila s klubovim žigom, s podpismi tajnika in predsednika. **Sodniški izpiti.** Vse prijavljene sodniške kandidate opozarjamo, da se vršijo v nedeljo 27. marca na Jesenicah v hotelu Triglav sodniški izpiti.

Uprava GZSP.

V nedeljo, dne 27. marca
ob pol 3. uri

Nogometni brzoturnir

Slavija, Savica, Kraj

Nedeljski brzoturnir, ki se ga udeležijo S. K. Slavija iz Ljubljane in Jesenska prvak gorenjskega okrožja S. K. Savica in Stražišča ter rezervno moštvo S. K. Kranja, bo gotovo dovolj privlačen in zanimiv in bo nudil našemu športnemu občinstvu polnovreden nadomestek za izostalo prvenstveno tekmo prvega moštva, ki igra ta dan v Mariboru. Trofeja brzoturnirja je lepa nogometna žoga, darilo S. K. Kranja, ki jo prejme zmagovalac turnirja. V celoti se vrše tri tekme, vsaka po 2x25 minut in sicer igra vsako moštvo z obema ostalima po zrebu: 1:2, 1:3, 2:3. Moštvo, ki ima največ točk, oziroma boljše goldiferenco, ostane zmagovalac. Cene so znižane na din 2, 4 in 6.

I. moštvo se odpelje v nedeljo jutraj z vlakom ob tričetrt na sedem v Maribor. Postava je razvidna z oglasnih desk. Vsi igrači, ki so v postavi, naj pridejo v soboto od 17. do 1/2.20. ure po opremo v garderobo v Nar. domu.

France Benedik gostilna Stražišče

Najpripravnější izletna
točka. Udobni prostori.
Dobra vina! Primeren
prigrizek po izbiri!

Domača solidna postrežba!

Vloge pri hranilnicah stalno naraščajo

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so tudi v mesecu februarju 1938 narasle vloge pri slovenskih samoupravnih hranilnicah in sicer v celoti za 11 milj. ter znašajo 1.053.582.310 din. Če odštejemo v tem prirastku vsebovane, vlagateljem pripisane obresti (14 milj.), se pojavi čisti prirastek din 95 milj., torej pol milijona več kot v mesecu januarju. V 2 mesecih so torej vloge narasle za blizu 19 milijonov din.

Vloge na knjižice so znašale skupno 625.9 milj., vloge v tekočem računu 427.6 milj. Znesek vlog na knjižice je narasel pri 9, vlog v tek. rač. pri 10, skupni znesek vlog pri 12 hranilnicah; število vlagateljev na knjižice pri 8, vlagateljev v tek. rač. pri 9 in skupno število vlagateljev pri 7 hranilnicah. Vseh vlagateljev je 135.104.

Iz teh števil izhaja, da je akcija za vpostavitve likvidnosti hranilnic in ostalih denarnih zavodov vplivala prav ugodno tudi v mesecu februarju in da kaže gibanje vlog zelo ugodno sliko, ker se zaupanje vedno bolj vrača. Dotok novih vlog je stalno razveseljiv

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1.—; Iskanje služb in mali oglasi soc. značaja vsaka beseda 50 par; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kraj, Bleiweisova 7

Prodajalka

s trgovsko šolo, stara 24 let, ki je bila uslužbena pri večji trgovski firmi na Gorenjskem, z znanjem nemščine in pisarniški deli išče primerno mesto. Ponudbe prosim pod „Prikupna“ na upravo „Sobote“.

Kupujem

stalno kante od olja in podobne. Ponudbe na upravo „Sobote“ pod „Kante“.

V sredini mesta

na najprometnejši točki se odda s 1. majem majhen trgovski lokal. Informacije pri K. Jeglič, Kraj.

Vajenko

s primerno predizobrazbo sprejme knjigarna „Sava“ Kraj.

Stanovanje

ene ali dveh sob s pritlikami išče za takoj mirna stanovanja, po možnosti blizu centra mesta. Ponudbe na upravo.

Sprejem

zastopstvo dobro izočen predmetov za Kraj in celo Gorenjsko. Ponudbe pod „Laste avlo“, na upravo lista.

Korespondenta

za par ur dnevno, ki obvlada trgovsko korespondenco in samostojno koncipira, sprejemem takoj. Naslov v upravi „Sobote“.

Žarnice

pregorele zamenja za nove
od Din 6.50 dalje

„OBNOVA“

pri **Franju Nadižar**
Kraj, Prešernova ulica 18

Pri zamenjavi 50 kom. popust!

Ugodna prilika!

Interesantom, ki si name-ravajo prej ali slej postaviti svoj lastni dom, se nudi ugoden nakup stavbne parcele od 500 do 1000 m² po zelo ugodni ceni v predmestju Kranja

Informacije za nakup
parcele in gradnje se
dobe pri

Josip Pernuš,
Blejska c. 5.

Pozor!

Kdor želi imeti

LEPO EMAJLIRANO KOLO ALI MOTOR

(v peči žgano ali nitro)
po poljubni izbiri barv
v vseh tonih, temu izvrši
najsolidneje

JOS. GREBENŠEK - KRAJ
LIČAR IN SLIKAR

Vedno konkurenčne cene!

IGNACIJ MAJNIK

splošno strojno ključavničarstvo
KRAJ, BLEIWEISOVA ULICA 29

Prvo podjetje na Go-
renjskem za napravo

jeklenih valjčnih zastorov

Izdeluje tudi orodja za sončne
plahte, škarjasta omrežja, šte-
dilnice, železna vrata, okna itd.

Cene zmerne!

Izdelava prvovrstna!

Postrežba solidna in točna

Tiskarna

„Sava“ d.d.
Kraj

Knjigarna - Knjigovoznica

Izdelava štampiljk

Zaloga vseh žoljskih potrebščin